

Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 60.

Kwartalnie kosztuje złr. 4 Końw. Moa. miesięcznie złotych sześć.

WTOREK 14 Marca 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryż.	Stop. ciepła po 10. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska uapowietrze- nie i różne awagi.
12	6. 9.	35 +2.	62.	28 Pł. Wschodni	slaby	Pochmurno
	2. 9.	72 +7.	63.	08 Południowy	..	Pogoda z Chmurami
	10. 10.	21 +3.	62.	37 Wschodni

Wiadomości zagraniczne.

— Berlin 1 Marca. —

Dyrektor wojskowej muzyki korpusu gwardyi, p. Wieprech, otrzymał od sultana tureckiego wezwanie, aby do Konstantynopola przybył, w celu zaprowadzenia w Turcyi pruskiej janczarskiej muzyki.

Król rozkazał, aby depeze telegraficzne były natychmiast do publicznej wiadomości podawane, mianowicie dla tego, aby zapobiedz fałszywym pogłoskom spekulantów giełdowych.

— Kanton Bern 1 Marca. —

Wypadki we Francyi zaszele nie zostały bez wpływu na stan kantonów szwajcarskich: Neuenburg doznał z tego powodu największego wstrząśnienia; cała bowiem ludność w „La Chaux de Fends i Locle” podniosła się i spowodowała powszechne złożenie władz krajowych i zaprowadzenie nowych rządów, które oświadczyły, że na znak odłączenia się od Prus i przystąpienia do związku szwajcarskiego, herby i wszystkie inne oznaki dawnego poddaństwa odtąd znoszą się i na zawsze ustają. Na wiadomość o tych wypadkach rząd związkowy wysłał do Neuenburga dwóch kommissarzy, którzy się mają naocześnie przekonać o prawdziwym stanie rzeczy i zdać sprawę w jak najkrótszym czasie; prócz tego rząd związkowy wydał okólnik do wszystkich kantonów, upominając do zachowania ścisłej neutralności względem Francyi, do przyjmowania zbiegów po rozbrojeniu ich i odselenia ich w głąb kraju; w końcu rząd związkowy nakazuje powszechne uzbrojenie, aby być gotowym na każdy wypadek w obecnym burzliwym czasie.

— Paryż 5 Marca. —

Telegraficzna wiadomość donosi z Paryża pod dniem dzisiejszym, że miasto było spokojne i że zgromadzenia obiorcze na d. 9 kwietnia zwołane zostały. Zagajenie zgromadzenia narodowego nastąpi d. 20 kwietnia i będzie się składać z 900 reprezentantów.

W miejace *Journal des Débats* jest teraz dziennik *National* organem rządu tymczasowego, wraz z dziennikiem *Reforme* których główni redaktorowie t. j.: p. Armand Marast i Flocon należą obe-

nie do składu rządu. Pisma te odznaczają się wielkiem umiarkowaniem i są niejako rękojmią utrzymania nowego porządku rzeczy. Jakoż istotnie członkowie na sterze będący rozwinęli nadzwyczajną czynność, tak, że jedynie ich gorliwości zawdzięcza się rychłe przywrócenie spokojności i bezpieczeństwa publicznego: za ich bowiem staraniem znikają wszystkie ślady chwilowego zniszczenia, po największej części zrządzone przez złe myślących lub złoczyńców, których na gorącym schwytano uczynku i w ręce sprawiedliwości oddano.

Angielski poseł, lord Normanby doręczył ministrowi spraw zagranicznych, panu Lamartine depeze od lorda Palmerston, który zapewnia tymczasowemu rząd Rzeczypospolitej Francuzkiej, że Anglia uznając prawo każdemu narodowi służące, urządzać dowolnie swoje wewnętrzne sprawy, zachowa względem Francyi przyjazne stosunki, a skoro zgromadzenie narodowe orzecze względem przyszłej formy rządu francuzkiego, gabinet angielski nieomieszka mianować posła; póki zaś to nie nastąpi, p. Normanby jest upoważniony zachować względem rządu tymczasowego wszystkie stosunki przyjaźni, jakimi oba rządy wzajemnie ożywione być winne.

P. Lamartine, minister spraw zagranicznych wydał do wszystkich dyplomatycznych reprezentantów Rzeczypospolitej francuzkiej okólnik, którego treść jako przydłuższą w następujących zamieścimy numerach.

D. 4 marca odbyło się uroczyste pogrzebanie poległych w powstaniu za wolność. Publiczność paryzka zgromadziła się w nieprzeliczonem mnóstwie na ten obrzęd żałobny, który pomimo to odbył się w najlepszym porządku.

— Londyn 2 Marca. —

Dziennik *Sun* podaje następujące szczegóły o przybyciu króla i królowej francuzów:

„Ludwik Filip i królowa Amalia kilka dni błąkali się od folwarku do folwarku w okolicy Treport. Byli znuzeni do najwyższego stopnia, co opowiadając król, dodał, że przedostatniej nocy sądził, iż już jego koniec nadszedł. We wtorek król z królową wsiadli w Treport na statek rybacki w towarzystwie jednego sługi i służącej, w zamiarze przeprowadzenia się do brzegów Anglii. Na morzu spot-

kał ich parowy statek *Express* pełniący służbę między Southampton i Hawrem, wziął zbiegów na swój pokład i popłynął w kierunku ku Newhaven, gdzie dla burzliwej pory dopiero d. 3 marca na tamtejszej przystani kotwicę zarzucił. Król i królowa przy wylądowaniu od ludu dobrze przyjęci udali się do hotelu Bridge. Pierwszém staraniem króla było donieść królowej Wiktorji o swoim przybyciu. Przy wylądowaniu król miał na sobie zielony kitel i niebieską bluzę od kapitana okrętu pożyczoną. Towarzystwo kolei żelaznej z Londynu do Brighton, przeznaczycie dla króla i królowej karetę, która była umyślnie sporządzoną dla księżny Kent z okoliczności jej odwiedzin miasta Brighton.

Dziś wszystkie bez wyjątku członkowie gabinetu zwołanemi zostali na radę.

Jeden z tutejszych satyrycznych dzienników dał szkic satyryczny wedle znanego obrazu Franciszka Stone: dziewczyna u studni odpychająca grzeszności swego kochanka. Pięknej dziewczyny rolę gra stary łysy i tłusty sir Robert Inglis, reprezentant wysoko kościelnego stronnictwa; kochanka rolę gra pan Rotszyld, którego twarz przedstawia silnie orientalne rysy. Dziennik ten, zwykle bardzo postępowy, nie jest zbyt dobrze usposobionym dla emancypacji żydów. Ogłosił on list „Starego Izraela“ do „Młodego Izraela“, w którym Stary Izrael zwraca uwagę młodzieży pragnącej emancypacji tak gorąco, że wiele czasu polityce zajmuje i że ten czas drogi straconym będzie, „dla daleko korzystniejszych interesów.“

— *Jassy 22 Stycznia.* —

Rząd użył wielkiej staranności do podźwignienia publicznego wychowania; jakoż oprócz zaprowadzonych po włościach szkół elementarnych, w których uczą religii, czytania, pisania i rachunków, mają Multany także akademie, trzy kolegia, isiedm szkół normalnych. W samych Jassach są zakłady, których zamiarem jest przyczyniać się do rozszerzenia pożytecznych wiadomości i wyższego ukształcenia, jakoto: publiczna biblioteka, gabinet historii naturalnej, gabinet fizyczno-chemiczny, dwie szkoły dla młodych dziewcząt, w których nabywają wszelkich do gospodarstwa potrzebnych wiadomości. Z tych szkół wyszło już kilkaset takich dziewcząt, które teraz są w stanie zarobić na siebie i na swoich rodziców; następnie jest szkoła przemysłowa, która się wielce przyczynia do obudzenia ducha przemysłowości. W tej szkole jest dziesięć warsztatów, a dziesięciu majstrów i piętnastu podmajstrzych, których z Niemiec sprowadzono, udziela 60 uczniom naukę. Ze wszystkich tych nowych zakładów nie było w kraju i w stolicy ani jednego przed objęciem rządu przez teraźniejszego panującego księcia, i to są ważne przyczyny, dla których zgromadzone stany złożyły Michałowi Sturdza podziękę za te wielokrotne dobrodziejstwa, które pod jego rządem krajowi wysławiano.

— *Kair 9 Lutego.* —

Choroba Mechmeda Alego przybrała teraz charakter dysenterji, lekarze obawiają się o życie paszy a niespokojność tych panów objawiła się na ich twarzy. Ludność cała zwłaszcza cudzoziemska w niemalej z tego powodu niespokojności, albowiem

tutaj hasło legitymizne: „Król nie umiera jeszcze“ nie mogło się wkorzenić. Na ten raz jednak zapewnia nas chór tutejszych eskulapów, że niebezpieczeństwo prawie minęło. Ta obawa o życie wicekróla, którego śmierć pociągnęłaby za sobą największe zmiany, zacięra wszystkie inne względy, a nawet sprawę owego prawie zabitego kijami greka kielbasnika, za którym tak energicznie obstawali konsulowie, otrzymawszy tak mało uprzejmą odpowiedź paszy. Nie wiadomo co się stanie w razie śmierci wicekróla; albowiem Ibrahim pasza, pierwszy naturalny następca, jest nieulubiony; dziś zresztą z powodu choroby w Egipcie się nie znajduje, a przytęm liczy już 60 lat wieku; Abbas paszę wielce dygnitarze mało cenią, albowiem wychowania nie pobięrał ani w Fanarani w egipskiej szkole w Paryżu, reszta męskich następców, nie wjmując nawet Said paszy, są to dzieci. Dla tego nie bez przyczyny lękają się że śmierć paszy wywoła wystąpienie pretensyj konstantynopolińskiego rządu a te znowu niewiadomo jak przyjętemi zostaną.

— *Stany Zjednoczone.* —

Times ogłasza wiadomości z New York dochodzące do 2 lutego, przywiezione parostatkiem *Montezuma*. Na wielkim meetingu odbytym w New York 29 stycznia postanowiono podać petycję do rządu o prowadzenie jak najsilniejsze wojny z Meksykiem. Pomiędzy postanowieniami tego meetingu zwracają szczególniej uwagę na oświadczenie, iż meeting gotów jest rządowi dać wszelką pomoc w ludziach i pieniądzech, byle tylko zajął cały Meksyk i wcielił do Stanów Zjednoczonych. Wiadomości otrzymane z Meksyku donoszą, że jak tylko siły amerykańskie dostatecznie powiększone zostaną, generał Buttler, dowódca naczelny na miejsce generała Scott, ruszy na Potosi, gdzie najbogatsze kopalnie drogiej kruszczy spotykamy i na Queretaro, siedlisko dzisiejszego rządu meksykańskiego.

W Nowym Orleansie odbyto meeting dążący do silnego poparcia kandydatury generała Taylor, przy wyborach przyszłego prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Z powodu wieści o zawarciu pokoju z Meksykiem, *New-York Journal* tak mówi: „Wprowadzie te wieści nie wszędzie wiarę znajdując, ale nie są bez zasady. Zapewniają, że komisarze meksykańscy żądali od generała Scott rozpoczęcia na nowo układów, ale przedstawiali nie przypuszczalne warunki, jakoto: zawieszenie broni, opuszczenie Meksyku przez wojsko Stanów Zjed. i wypłatę 15,000,000 dolarów ratyfikacji traktatu. Głównie zresztą to się sprzeciwia zawarciu pokoju z Meksykiem, że nie spotykamy tam rządu stałego i pewnego, a zatem żadnej rękojmii, że warunki pokoju zostaną zatwierdzonemi.“

Rozmaitości.

J E M M A P E S.

(1792 r.)

(Ciąg dalszy.)

Wejrzenie, surowe, marsowe, zadumane ar-

mii nieprzyjacielskiej, oszańcowanej na wzgórzach, futrzane czapki węgierskich grenadyerów, białe płaszcze jazdy austriackiej, niebieskie kurtki huzarów, sieraczkowe fraki tyrolskich strzelców, nieruchomość korpusów upiętrzonych, raczej jako widzowie niżeli aktorowie bitwy, na krańcach wzgórz Jemmapes, jakby na stoku jakiej cytaelli, sprzecnie odbijały przy zapalczącej ruchliwości i zgletku wojsk Dumourieza; zdawało się że Opatrzność chciała postawić w obec siebie i do walki sprowadzić dwie największe siły wojskowe: karność i zapal.

Armia francuzka, wyjąwszy jenerałów, wszystko zastarzałych w obozach, i jazdy, której pułki składały się ze starych żołnierzy pieczołowicie zachowywanych w kadrach i dumnych z wywieńczenia, prawie całkiem z ochotników złożoną była. Mundury, proste w wejrzenia, przedstawiały oku tylko długie ciemne szeregi, których zagięcia, źle wyróżnane szabłą nowotnych oficerów, świadczyły o niedoświadczeniu w obrotach żołnierzy mało co jeszcze ćwiczonych. Trzewiki z grubej skóry; kamasze czarne sukienne, zapięte aż nad kolano, białe spodnie, frak którego długie poły, w kształt skrzydeł ptasich wycięte, do pięt sięgały; dwa szerokie pasy z białej skóry krzyżowały się na piersiach, jeden od ładownicy z prawego boku, drugi od pałasza z lewego; dwa podobne pasy, ale węższe, idące przez każde ramie i zaraz wracające w tył pod pachami, służyły do przytwierdzenia tornistra z koziej skóry; wyłogi od fraka czerwone sukienne, wyglądały jak szeroka plama krwista na piersiach, kołnierzy niski żeby szyi wolnego nie tamować ruchu; włosy długie, wypomadowane i upudrowane, wisiały jak dwa warkocze grzywy nad uszami, a z tyłu związane były czarną wstążką na samym karku; nakolnec, za przykrycie głowy, stosownie do broni, służył lekki kaszkiet z mocznej skóry z krótką kitką włosienną, albo też kapelusz z odwiniętym rondem na którym powiewały kogucie pióra, taki był ubiór francuzkich ochotników.

Uzbrojeni byli w krótki pałasz, nóż zapasowy do ręcznej bitwy kiedy bagnet się złamał, i w długą strzelbę, jedno-rurkę, błyszczącą, na koniec której zatykał się bagnet do przeszywania piersi wroga po wystrzale. Cała niemal piechota tak była ubrana i uzbrojona. Strzelcy odrzucali niektóre części tego ubioru dla większej lekkości. Grenadyery, te olbrzymi liniowe, podnosiły rosłą postawę wysoką czapką, z czarnego futra, którego włos spadał przodem na blachę posrebrzaną lub pozłacaną. Na tej blasze, wypukłe głoski wskazywały numer pułku albo batalionu.

Kompanie saperów, pionierów i robotników wojennych, do których ludzi wybierano według siły i wzrostu, nosiły, w miejsce strzelby z bagnietem, szeroki topór, wyostrzony i błyszczący, z krótką osadą, oparty na ramieniu, ostrzem w górę, a broń ta równie dogodną była do ścinania drzew drogę armii zawałających, jak do rąbania członków na polu bitwy.

Kanonierzy mieli fraki krótsze, świetniejsze barwą i więcej ozdób na mundurze, akselbanty szkarłatne bawelniane otaczały lewą ich rękę, kask srebrzysty na głowie a czerwona kita na kasku.

Jazda, złożona z żandarmeryj, karabinierów, kirysyerów, dragonów, strzelców i huzarów, wędług wzrostu jeźdźców i wielkości koni, błyszczała po skrzydłach każdej dywizyj. Konie jej, wypocząwszy na obfitych pastwiskach północy, rżały, i grunt kopały niecierpliwie bitwy. Działa grzmiały na lawetach, wraz z jaszczykami zaprzęgniętymi i kanonierami, z lontem w ręku, którzy do ich obstępów szykowali się, leżały jak pnie czarne na wozach węglarzy. Wszędzie świągano namioty wyższych oficerów, bo innych tej nocy nie rozbijano. Szeregi wozów z chlebem stały poza batalionami. Ognie biwakowe, otoczone rozdającami amunicję i wiwandierkami częstującymi wódką żołnierzy, gasty wypierając ostatnie pełzące dymy, które się zmgłą ranną mieszały. Kiedy niekiedy turkot ciężkich dział po bruku szerokich dróg belgijskich objawiał ruch którego korpusu, wyruszającego powoli do zajęcia stanowiska wyznaczonego rozkazem wodza.

Takie było wejrzenie, błotnistej gruntu w okolicach Jemmapes, rano przed bitwą. Usposobienie zaś żołnierzy łatwo można było wyczuć z twarzy ochotników. Nie była to owa twarz posępna i dzielna, ta nieruchoma i marsowa postawa wojska doskonałego w obrotach i karności, która nadaje ruchom i fizyonomiom jednostajność, jednaki wyraz. Porządek źle zachowywano, mundur i broń nie jednakowo noszono, milczenie przerywano często poszanowanie dla dowódców poufałością techną i gwałcone często rubasznymi odpowiedziami i żartami. Wiek, obejście, fizyonomia, mowa tych ochotników bardzo różne były. Widziałeś mnóstwo wyrostków ledwie zdolnych udźwignąć ciężar trzydziestu funtów, którym obarczona był każdy żołnierz pod bronią. Inni dochodzili już starości i wąż ich pobieiał w wojennych trudach. Najwięcej było ludzi dojrzałych, od lat dwudziestu do czterdziestu. Po delikatności lub szorstkości ręki po białej lub ogorzalnej cerze, po kształtności lub ociężałości członków, widać było że te bataliony nie zostały pobrane z jednej klasy ludu, lecz że wszystkie stany, wszystkie stopnie weszły do nich i pomieszały się: człowiek zamożny stał obok wyrobniaka, syn mieszczana obok wiejskiego parobka, bogaty obok ubogiego, szlachcic przy plebejuszu. Fizyonomie i twarze, tak rozmaite jak pokolenia ludzkie, podobne tylko były jednakową odwagą i męstwem. Widać że zbiegli się tu z dobrowolnego popędu, z ochoty, nagle i że sprawa za którą trudzili się, znosili głód, pragnienie, zimno, jest ich osobistą sprawą. (D. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 12 do dnia 13 Marca.

Wagner Wilhelm, Kołaczkowski Adam ob., Jordan Andrzej, Loeffler Franciszek, Stankiewicz, z Galicyi;— Nowosielska Marcyanna ob., Padeehowicz Franciszek, Bajer ob., Tworzyński Władysław, Mazaraka Emilia ob., z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Suchodolski Karol ob., Charzewska Ewa, Jaroński Felix, Greczeńska ob., Wagner Wilhelm, Kołaczkowski Adam, do Galicyi;— Jastrzębski Jan ob., do Polski.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 762.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W zastosowaniu się do Art. 12. ustawy Hipotecznej z r. 1844 wzywa strony interesowane w spadku po ś. p. Stanisławie Jankowskim pozostałym składającym się oprócz ruchomości z połowy następujących kapitałów hipotecznie ubezpieczonych na nieruchomościach w territorium Krakowskiem położonych: 1) z summy 1332 złp. na domu No 22 lit. A w Gm. II. 2) z summy 1500 złp. na domu No 202 lit. B. tudzież No 203 lit. C. w Gm. X. 3) z summy 1220 złp. na części domu No 203 lit. A. w Gm. X. 4) z summy 1000 złp. na domu No 207 lit. F. w Gm. X. 5) z summy 1200 złp. na domu No 263 w Gminie VIII. 6) z summy 3000 złp. na domu No. 62 w Gminie X. 7) z summy 1500 złp. na części domu No 195 w Gm. X. 8) z summy 1000 złtpols. na domach Nro 12 w Gm. I., i Nro 627 w Gm. V.; aby prawa swe w przeciągu miesięcy 3ch Trybunałowi przedstawili — w razie bowiem przeciwnym po nplywie tego terminu spadek powyższy Bronisławie, Alexandrze i Leokadyi Jankowskim córkom Stanisława Jankowskiego przyznany zostanie.

Kraków dnia 9 Lutego 1848 r.

Prezes Trybunału
Majer.

(1r.)

Z. Sekretarz P. Burzyński.

Nro 1133.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W skutek prośby p. Wiktorvi Okońskiej matki i opiekunki małoletnich dzieci Romana i Eufemii Okońskich po ś. p. Michale Okońskim pozostałych, o przyznanie im spadku po ojcu składającego się z realności NN. 92, 93, 94 w Gminie VI. i połowy realności pod L. 24 na Krowodzy położonych; — tudzież o przyznanie podającej i nadmienionym małoletnim praw do tej części powołanym realności jaka przez głowę zmarłego Alexandra Okońskiego syna Michała Okońskiego na nich spadła. — Trybunał po wysłuchaniu wniosku C. K. Prokuratora, postępując w myśl Art. 12 ustawy Hipotecznej z r. 1844. wzywa mających prawa do wymienionego spadku aby takowe w terminie miesięcy trzech Trybunałowi przedstawili — w razie bowiem przeciwnym spadek zgłaszającym się przyznany zostanie.

Kraków dnia 8 Marca 1848 r.

Sędzia Prezydujący
J. Pareński.

(1r.)

Z. Sekretarz P. Burzyński.

Nro 735.

CESARSKO KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ Miasta Krakowa i Jego Okręgu

W skutek prośby Sukcesorów ś. p. Wincentego Stuczyńskiego, jako to: Mateusza, Franciszka, Tomasza i Jana Stuczyńskich braci, tudzież Maryanny Czapliny i Franciszki Sochowój siostrz rodzonych między sobą, wniesionej, o przyznanie im spadku po ojcu ich ś. p. Wincentym Stuczyńskim pozostałego, z realności pod Liczbą 41 w gminie VIII. we wsi Krowodzy położonej, składającego się, Ces. K. Trybunał po wysłuchaniu wniosku Ces. Król. Prokuratora, w myśl artykułu 12go ustawy Hipotecznej z roku 1844go, wzywa wszystkich prawa do tego spadku mających, aby się z takowemi w przeciągu 3ch miesięcy do Trybunału zgłosili, gdyż w przeciwnym razie, spadek w mowie będący, zgłaszającym się sukcesorom w stosownych częściach przyznany zostanie.

Kraków dnia 25 Lutego 1848 r.

Sędzia Prezydujący

J. Czernicki.

(3r.)

Z. Sekretarza P. Burzyński.

Podpisany Cesarско-Królewski Notaryusz Publiczny Miasta Krakowa i Jego Okręgu, na żądanie Właścicielki Handlu Towarów białych, modnych i strojów pod firmą „Piękna Polka” w Krakowie w Rynku Głównym w domu pod L. 452 eksystującego, w chęci zupełnego wysprzedania się tegoż handlu będącej, niniejszym ogłasza licytacyą publiczną takowej wysprzedaży, przedmiotem której będą towary najnowsze z najcelniejszych fabryk Francyi i Anglii, w jakie handel rzeczony jest dobrze zaopatrzony, a mianowicie: Axamity, materye jedwabne, półjedwabne, welniane, hawelniane, batysty, wstążki jedwabne, szale i chustki w każdym rodzaju i wielkości, dywany, suknie haftowane i strojne, hafty rozmaite i koronki, płaszcze gotowe i mantele najnowszych fasonów paryzkich zastosowane do każdej pory, towary białe i materye negliżowe, kapelusze i czepki, parafolki i deszezochnony, perfumarye i inne wody tyjące się artykuły, etc. etc., Licytacya zaś takowa rozpocznie się z dniem 28 Marca b. r. 1848 i trwać będzie każdodziennie od godziny 9 z rana do 12 w południe, a z południa od 3 do 6 wieczór. O czem się Szanowną Publiczność niniejszém zawiadamia.

Kraków d. 13 Marca 1848 r.

(1r.) (podpisano) Fr. Xawery Placer C. K. N.

Doniesienie prywatne.

Handel J. Stehlik w Sukiennicach otrzymał nadosetkę ładem z Chin sprowadzonej, najprzedniejszej w różnych gatunkach, czarniej z kwiatem HERBATY i takową jak w War-

szawie pod Mandarynem w statych cenach tak i tu w paczkach plombowanych 1 1/2 i 1/4 funtowych sprzedaje. Oddzielny ten Skład najuprzejmiej poleca. (2r.)